

pla, / trobaràs un indret d'un verd profund / com mai cap més n'hagis trobat al món: / un verd com d'aigua endins, profund i clar: / el verd de la fageda d'En Jordà» (*Obres completes* I, p. 105).

La *Fadeja*. Partida de muntanya uns 8 km. més al N. de Faidella, a la ratlla entre Cabó i Abella. Potser es tracti d'una metàtesi de *Fageda* [del qual *Faidella* deu ser mer «diminutiu toponímic»].

La Vall de Boí sembla preferir una creació en *-era*,¹⁰ terminació ben usual a la Ribagorça referida a noms de boscos. Pensem en el freqüentíssim *rouvera*, que trobem a cada pas a tota la zona.

Les Faieres. Canals en el te. de Boí. Deriv. de *fai* 'faig'. La *Faiera Gran* i la *Faiera Xica* es troben a la dreta del riu de Sant Nicolau, ja cap a la part baixa de la vall (cf. Coromines, *Top. Boí*, p. 18).

Lo Fairolo (Unarre). Equivalent al cat. *fagerol*. Sens dubte d'un **Faierolo*, pressuposat per la dièresi.

Amb el sufix *-osa*, tan productiu per crear noms de boscos (*La Ginebroso*, *La Figuerosa*, *L'Avedosa*, *La Boixosa*), trobem també un cas:

Fajosa, *Clot de la ~*. A una hora de camí de Prats de Molló, en el Pla de les Lloses (cf. Cèsar A. Torras, *Muntanyes del Canigó*, p. 253). Tenim aquí la forma²⁵ catalana corresponent a l'aragonesa *Favosa* de la zona de Campo.

També del sufix *-et* (en forma arcaica *-edo*) podem oferir algun exemple. És ben sabut que darrere d'això³⁰ es troba el sufix llatí *-etu*, prolífic en la nostra Top.: *Freixenet*, *Teixet*, *Canet*, *Pinet*, *Lloret*, *Aulet*, *Escobet* en són alguns exemples.

Faiedo, te. Esterri de Cardós, Coromines, 1931. En aquest, com en el *Faiet* ribagorçà i el *Faiet* de Conflent,³⁵ és obvi que cal partir de l'ètimon FAGETU, col·lectiu de FAGUS. La conservació de *-o* final en la toponímia de la zona és ben coneguda: *Cardedo*, *Coscolledo*, *Escobedo* (cf. Coromines, *El parlar de Cardós i Vall Ferrera*, p. 52). A Astúries els paral·lels són⁴⁰ molt nombrosos: *Faeu* (Belmonte, Candamo, Cangas de Narcea, Cuideiru, Illas, Luarca, Salas, Siero, Tineo), *El Faeo* (Langreo), *El Faiu* (Bimenes), *Faedo* (Quirós), *El Faidal* (Tineo, Luarca), *La Faidosa* (Mieres), *Faidiellu* (Belmonte), *Faidiel* (Cangas de Narcea), *Fadie-45 llu d'Abaxu*, *Fadiellu d'Arriba* (Bimenes).

Lo Faiet (*faiét*). Nom d'un camp a Aulet, Alta Ribagorça (Terrado, 1987).

Faiet, *Gorja de ~*. Petit torrent que vessa aigües a la Tet a l'alçada dels Banys de Toès, prop del lloc on⁵⁰ degué haver-hi el monestir de Sant Andreu d'Eixalada (cf. Cèsar A. Torras, *Conflent*, p. 158).

Faidella. Raval de Figuerola d'Orcau, cap a la Baronia de Rialb. Pot ser orientador un parònim asturià, *Faidiel*, prop de Cangas de Tineo, que apareix amb⁵⁵ la forma *Fagitellu* en antics documents (cf. Menéndez Pidal, *Orígenes*, 202). Així com aquest *Faidiel* ve de FAGET-ĒLLU, al nostre *Faidella* li escau evidentment l'ètimon FAGET-ĒLLA.

Per últim reunirem dos noms perquè serveixen per explicar-se mútuament: *Fatjaneral* i *Fatjabranca* (cf. *DECat* III, 850a9).

Fatjaneral (escrit sovint *Faig General*). *Pron. pop.*: *fáǵənarál* (Coromines, Exc. 68, 1926 i Ll. xxx). Nom d'una collada a 1325 m. alt., en el terme de Viladonja, a mig camí entre Gombren i Sant Jaume de Frontanya (cf. Cèsar A. Torras, *Ripollès*, p. 140). El nom apareix escrit així ja al S. XVIII: a. 1726: «--- comprí a Climent Puigbò de la parroquia de Gombreny al 6 de juliol de 1700 un bosch dit *Faig General* per temps de 38 anys ---» (Graells, *Claus de Farga Ripoll.*, p. 100). Aquest lloc és ben proper de *Fatjabranca*, que estudiem tot seguit.

Fatjabranca. *Pron. pop.* (oït Cor.) *faǵəbránkə*. Pda. munt. en el terme de St. Jaume de Frontanya (Berg.), a la Serra de Catllaràs. Cèsar August Torras (*Ripollès*, p. 141) escriu *Faig y Branca*. Coromines va indicar amb raó que aquests dos noms vénen dels originaris **Faja Neral* (variant de *Negral*) i **Faja Blanca*. Un fals instant etimològic, més propi de la gent mig-sàvia que del poble, degué alterar aquests topònims. Per a la motivació de tots dos noms pensem en les expressions paral·leles *pi negral* o *garrofer rojal* (cf. *AlcM*, s. v. *Rojal*).

Alguns casos especials.

Altres noms podrien ser derivats de *faig* o bé de *faja*, però no estem segurs que hagin de relacionar-se forçosament amb el nom de l'arbre. Pensem en *La Fajola*, partideta en el terme de Glorianes (Coromines, Ll. xxvi, 180.14); també *Cal Fajola*, una de les cases del poble de Sança (Coromines xxiii, 198.11). Car hi ha el *fajol* nom del cereal *fagopyrum sagittarium*, planta poligonària farratgera molt tolerant del clima de muntanya (*DECat* III, 850b42 ss.) i no podem descartar un entroncament amb aquest. X. T. [Per al *Fai* xaragall de Betesa, que hi relaciona En Terrado, veg. més aviat l'art. *Fai* supra.]

¹ Cf. Jesús Vázquez, «Pervivencia de apelativos de la flora y de la fauna en la toponimia de Sobremon-te (Huesca)» *Arch. Fil. Ar.* XLII-XLIII, 1989, p. 161.

² Cf. Coromines, *El parlar de Cardós i Vall Ferrera*, p. 50: «En final de mot tenim *-i*: *puí* 'puig', *koréís* 'correigs', *rói*, *fai*».

Failla, *Bini*, V. vol. I, 135

FAIÓ i BENIFAIÓ

Faió, poble de l'extrem de la Ribera d'Ebre, a l'aiguabarreig amb el Matarranya.

PRON. LOCAL: *faió* a Maella, Vinebre, Fatarella, Miravet, Fórnsols; *fa'ó* a Nonasp, Arenys i a Faió mateix (en l'enq. de 1954) (xvi, 87) i en les d'aquests pobles (xvi, 73; xiii, 62, 75, 86; xvi, 47, 82; xv, 31); Gentilici: *faiónés* a Faió i Nonasp; *faiónézos* a Maella; *faiónénis* a la Fatarella.

En dona instructives notícies geogràfiques, i de lè-⁶⁰xic topogràfic i toponímia menor, Cels Gomis (BCEC